

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De alijs obligationibus Sacerdotum circa Missam. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40262

veniunt Regulares nomine Ecclesiarum Collegiarum in odiosis; quæ ratio mihi non placet: sed quia Ecclesiæ Regularium appellantur propriè Conuentuales ab *Innocen. IV. in Bulla eiusdem 7. Bullary*, ubi *Flavius Cherubinus in Compendio Bullar. scholio 1.* notat eo titulo appellari, ad differentiam Collegiarum, quæ sunt propriè Canoniorum. Item in *Clem. 1. de Celebrat. Miss. ex Concil. Viennen.* distinguuntur Ecclesiæ Regulares à Cathedralibus, & Collegiatis; quibus postremis dumtaxat imponitur onus de duabus his Missis. adde ratione allatâ suprâ *nu. 4.*

13 DICO VLTIMO. Reliquas Rubricas esse directiuas tantùm, non tamen esse negligendas: saperet enim cõtemptum, si quæ earum perpetuò omittetur, aut sæpiùs, & vt plurimùm. & multò minùs, si timeatur scandalum. Contemptum verò, & ceu scandalum iudicabis, grauias, vel leuias, ex materia & intentione Sacerdotis. Vnde, quod alij dicunt, quatuor cum litteris celebrandam esse Missam, A. B. C. D. his addo ego litteram quintam E. in honorem quinque Vulnerum Christi. Hoc est Altè, Breuiter, Clarè, Deuotè, Exactè, seu Exquisitè.

Altè, vt audiatur. Breuiter, non vltra

mediam horam, ait *Scortia lib. 2. c. 19.* vel paulò vltra. Clarè, vt omnia verba integrè proferantur. Deuotè, vt attendatur ad ea quæ dicuntur. Exactè, vt fiant omnia quæ præscribuntur in Rubricis.

14 Vt autem Rubricarum obligatio magis innotescat, præterquam quòd in Bulla Pij V. pro Missali edita omnis mutatio, additio, & detractio prohibetur, decreuit Concilium Tridentinum *Sessione 7. canone 13.* in hæc verba: Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libro omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Prælatum mutari posse, anathema sit. Hæc ibi. Solemnis certè Sacramenti Eucharistiæ administratio in Missa fit, siue sit sollemnis, siue priuata; & ritus, qui habentur in Missali Romano, sunt Ecclesiæ Catholicæ recepti, & approbati, vt patet. Ex quibus non video, qua ratione doceant moderni Theologi, opinionem esse probabilem, quòd sine peccato possint omitti Rubricæ, & sine causa, scienter, etiam in materia leui. sed de his satis.

De alijs obligationibus Sacerdotum circa Missam. XII.

1 **A**lterum erat circa onera Sacerdotum in ordine ad Missam, quæ ad capita quinque reuocari possunt, vel ratione *Loci*, vel ratione *Temporis*, vel ratione *Ritus*, vel ratione *Officij* seu *Beneficij*, vel ratione *Suspendij*: & hoc eodem ordine procedendum erit in hoc titulo.

2 Ratione *Loci* tenetur Sacerdos Sacrum facere in certo Altari, non impe-

ditus legitimè, si testator aut alius locum celebrandæ Missæ præscripserit, aliàs peccat mortaliter; quia nõ implet voluntatè testatoris, quam neque heredes mutare possunt; non tamen tenentur ad restitutionem, si alibi pro eo celebret. Citat *Doctores Bonacin. de Euchar. disput. 4. quest. vlt. pun. 7. §. 4. num. 2. ad finem.* & ratio patet, quia violat priuatam legem testatoris.

3 Potest

3 Potest autem Episcopus aliquando ex iusta causa, si nequeat in eo Altari, concedere ut alibi celebret, *idem ibidem.*

4 Qui tenetur celebrare in Altari priuilegiato pro Defunctis, & alibi celebrat cum numismate, verbi gratia sancti Caroli, quo anima liberari potest à Purgatorio, peccat mortaliter; tum quia non seruat pactum; tum quia tutius est priuilegium Altaris quàm numismatis, de quo dubitari potest an sic benedictum, *Fraxinellus in suo libello de Oblig. Sacerdotum sect. 4. conclus. 4. §. 9. num. 1. cum Doctõribus cit. ibidem.*

5 Qui tenetur alicubi celebrare absque applicatione Sacrificij, ad diuinum cultum tantum, ita debet ibi celebrare, ut nullo modo accipiat stipendium ab alio, ut illi applicet Sacrificium sibi liberum. quod expressè vetuit sacra Concilij Tridentini Congregatio in declaratione Decreti de Celebrat. Missarum sub sanctissimo Domino nostro Urbano VIII. emanati, de quo infra in responsione ad quartum dubium. Quod etiam notent Canonici, & Curati, qui tenentur celebrare Missam Conuentualem, seu Parochialem in proprijs Ecclesijs ratione Canonatus, seu Rectoriæ; quia ad eam tenentur ratione beneficij; secus, quando ex mera consuetudine seu statuto Canonicali, ad maiorem Ecclesiæ decorem, Missas priuatas in propria Ecclesia Collegiata seu Parochiali celebrant, non ratione beneficij, neque Cappellæ, neque legati, neque salarij, qui soli quatuor tituli in prædicta responsione prohibentur: & de Parochis, quòd quibus diebus tenentur Missam celebrare, non possint manualem elemosynam recipere, cen-

suit expressè S. Congregatio Concilij die 1. Septemb. 1629.

6 Ratione *Temporis*: quia vel numquam, vel sæpius, vel tardiùs, vel citiùs, vel rariùs celebrat quàm debetur. Nam qui *numquam* celebrat, grauius peccat: & in anno saltem ter aut quater quilibet celebrare tenetur, *ex Trident. Sess. 23. de Reformat. cap. 14.* Parochi sæpiùs, ut audiant populi Missam. lege *Bonac. quest. ult. pun. 7. num. 1.*

7 Qui *sæpiùs* in die celebrat, peccat. excipe sequentes casus: alij verò à Doctõribus allati non sunt ampliùs in vsu. Primò in die Natiuitatis. Secundò in casu supplendi Sacrificij, de quo supra *titulo 10. numero 3.* Tertio, quando Sacerdos præest duabus Ecclesijs, in quibus vterque populus solet audire Missam; & non habet Vicarium, qui suppleat in altero loco, *Suar. disput. 80. sect. 3. cum alijs.* Quarto, quando pauci sunt Sacerdotes, & multi sunt Catholici in locis infidelium & hæreticorum, *Navar. & alij apud Scortiam lib. 2. cap. 16. num. 2.* in his enim casibus postremis licet bis & ter celebrare, si opus est, *ex Suar.* omiſsa ablutione Calicis, ut in Natiuitate Domini.

8 Contingit *tardiùs* celebrare cum peccato mortali, quando notabiliter differtur Sacrificium, puta, ad impetrandum aliquid à Deo, & Missa dicitur elapso necessitatis tempore. quo casu tenetur etiam ad restitutionem, *Pet. Nau. lib. 2. de Restit. cap. 2. numero 366.*

9 Et item, quando ita multæ Missæ acceptantur pro Defunctis celebrandæ, ut longissimo tempore sit opus. cui malo prouisum est nuperrimè *cum Decreto de Celebr. Miss. à sacra Concil. Trident. Congregatione edito 21. Iu-*

ny 162 §. in quo prohibetur singulis, ne eleemosynas manuales & quotidianas pro Missis accipiant, nisi oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut noua suscipere valeant.

10 Qua tamen in re eadem Congregatio declarauit, Primò, posse noua Missarum onera suscipi, etiamsi oneribus iam susceptis non satisfecerint, dummodò infra modicum tempus possint omnibus satisfacere. ita in *declar. citata ad decimum*.

11 Si tamen tribuens eleemosynam pro nouis oneribus sciat impedimentum, & consentiat, eò casu poterunt noua suscipi post alia quamprimum persoluenda, *ibidem ad undecimum*.

12 Comprehenduntur etiam in hoc Decreto priuati quique Sacerdotes, *ibid. ad decimum quintum*.

13 Transgressores huius specialis Decreti non tenentur tamen ad pœnas appositas in prædicto Decreto, quæ relationem tantùm habent ad onera perpetua, de quibus in eodem Decreto agitur, & nos paulò infra, *ibidem ad duodecimum*.

14 Cessantq; omnia priuilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum celebratione, vel anniuersariorum, vel quibusdam Collectis, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat; ita ut, si tempore huius Decreti superfuerant multæ Missæ celebrandæ, hæ celebrari distinctè debeant, ut in *declar. cit. ad sextum*.

15 Qui verò obligatur ad celebrandum in Festis de præcepto, de voluntate testatoris, non potest differre Missam in sequentem Feriam; quia Feria non est Festum. Neque intelligendus est testator de Festis duplicibus, vel semiduplicibus, quando simpliciter dicit, in *Festis*, sed de Festis de præ-

cepto, aut consuetudine, pro secutio populi, ut censuit *Congr. Penitentiarum Mediolan. re bene agitata, teste Bonacin. loco cit. num. 6.*

16 Cuius quoque celebrando peccatur, anticipata scilicet applicatione Sacrificij, nempe incerta, pro eo qui postea eleemosynâ dederit, cum suspensione effectus Sacrificij. Quæ anticipata applicatio prohibita fuit à Paulo V. velut auaritiæ fomes, die 5. Nouem. 1605, ut scribit *Fraxinellus scilicet, prænot. §. §. num. 2. & 3.* Potest tamen Cappellanus præuenire tempus celebrationis, & anticipatè celebrare Missas antecedente Hebdomada, quas ex obligatione celebraturus erit in sequenti pro certa intentione, *Doctores citati à Barbos. de Potest. Episc. par. 2. alleg. 24. num. 14.*

17 Rariùs denique celebrando peccatur, quando quotidiano quis obligatur Sacrificio per se vel per alium faciendò, & vno die per Hebdomadam omittit celebrare, neque celebrari per alium curat: secùs, si vni tantùm impositum est quotidianum onus, ut per ipsum impleat. nam hoc intelligi debet, salua honestate, & decencia, ratione cuius vacare potest à Missa celebranda semel in Hebdomada; hoc est, potest semel non celebrare. fuscè *Bonar. loco cit. §. 2. num. 16.* non autem potest semel pro alio applicare Sacrificium; quæ duo sunt valdè diuersa, ut patet.

18 Qui verò impeditus infirmitate non facit quotidianam Missam, ad quam tenetur, excusatur; neque tenetur ad supplementum, nisi ultra mensem ægrotet; & item si reliquo anni tempore diligens ille fuit in suo munere obeundo; & nisi in foundatione beneficij aliud expressè statuatur. quæ singula omnia sunt rationi consona, ex *Bonar. ibidem*.

ibidem pun. 8. num. 17. cum alijs citatis.

19 Ratione *Ritus* accidunt peccata in oneribus Missarum, quando promissit Sacerdos Missam Votiuam, vel de Requiem, & dicit aliam de Officio currenti; quia virtus fidelitatis periret: & multo magis, si cum iuramento per instrumentum promississet, *Fraxinellus* in Opere edito sub hoc titulo, *An Sacerdos teneatur dicere Missam pro Defunctis, vel eius vice possit dicere de Sanctis, vel Ferijs occurrentibus.* edidit Bononiæ, me vrgente, 1625.

20 Ceterum *ibidem*, citatis quàm plurimis Doctoribus classicis, docet ille idem, posse loco Missæ de Requiem dici Missam de Sancto, vel de Feria currente, quâdo maiori deuotione afficimur in Missa de Sancto, vel de Feria priuilegiata. vnde oritur maior valor accidentalis Missæ ex opere operantis, quo compensari potest, etiam cum lucro, Missa de Requiem breuior, & quæ in multis minuit potiùs deuotionem. nam alioquin ex opere operato idem est valor in omnibus Missis.

21 Si verò non afficitur Sacerdos maiori deuotione in Missa de Sancto, vel de Feria, tunc dicere debet de Requiem, excepto Festo Duplici, Dom. & alijs diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem ab Ecclesiasticis Rubricis, vt suprâ *par. 1. tit. 5. num. 2. pagina 12.*

22 Sensus etiã Ecclesiæ est, vt Missa concordet cum Officio, quoad eius fieri potest: cui sensui fideles omnes conformari debent. ex quo sequi videtur, non esse verba petentis Missam Votiuam, seu de Requiem, ita amarè intelligenda, vt eo modo rigorosè celebrare teneatur Sacerdos, sed ciuili modo, & morali, cum causa rationabili, ait *Ecclesia in Rubricis tit. 5. num. 3.*

Lex etiam Ecclesiæ præualere debet super laicorum legem priuatam, & sæpè irrationabilem.

23 Monet idem Auctor sapienter Sacerdotes, vt promittant se dicturos Missas eo modo quo magis prodesse possunt, iuxta maiorem sui dispositionem, & deuotionem.

24 Populus etiam, qui simul offert cum Sacerdote, potest affici maiori deuotione audiendo Missam de Sancto quàm de Requiem, & consequenter prodesse magis eisdem ijs pro quibus Missa celebratur. & hæc *Fraxinellus* probat *fusiùs ibid.*

25 *Azorius lib. 10. cap. 32. quest. 5.* docet ferè prædicta de Missis Votiuis, quarum vice potest dici Missa cum Officio concordans, cum intentione secreta, quam haberet Sacerdos in Votiuam.

26 Nec erit necesse dicere in prædictis casibus Collectam de Votiuam, seu de Requiem, maximè si per Ecclesiasticos ritus non liceret. applicatio namque Sacrificij non fit in Collectis, sed potiùs in *Memento*, seu, vt Theologi loquuntur, in oblatione, quæ tacitè fit in ipsa consecratione.

27 Ratione *Officij*, seu *Beneficij*, quod erat quartum caput, contingit in oneribus Missarum peccari: nam Episcopi & Parochi tenentur aliquando applicare Sacrificium pro suis ouibus, ex *Concil. Trid. Sess. 23. cap. 1. initio*, arbitrio boni viri, nempe in præcipuis solemnitatibus Domini, & Dominicis diebus, aut saltem semel in Hebdomada, ex *Bonac. quest. vlt. punct. 7. in fin.* qua ratione conciliari possunt Doctores, qui negant, cum Concilio Tridentino affirmante *Sess. 23.* est enim populorum curator Episcopus, seu Parochus, & ab iisdem sustentantur,

28 Regu-

28 Regularis etiam grauer peccat, applicando Sacrificium contra rationabilem voluntatem sui Prælati, vel Sacristæ ab eodem deputati, *Fraxinell. sect. 7. §. 6.* ubi addit, posse Prælatos irritare intentionem subditorum in Missæ celebratione, si secus applicent, ita vt Deus acceptet Sacrificium, & valeat illi, cui à Prælato per ministrum infidelem applicatur. Et licet *Suar.* doceat, pendere effectum Sacrificij ab intentione Celebrantis, etiam iniusta; eum tamen explicat *Fraxinell.* loqui de Sacerdote sæculari libero, non de regulari, cuius voluntas à Prælato pendet. aliàs onera Monasteriorum subiacerent periculo & dubitationi, an persoluerentur.

29 Quilibet item Sacerdos, ex probabiliori sententia, non potest applicare portionem Sacrificij, quam diximus supra, *cùm de Canone pag. 146.* esse propriam Sacerdotis, accepto ob eam stipendio, tamquam pro integra Missa; quia cùm sit saltem dubia hæc doctrina, posset lædi iustitia in hoc casu, & proximus, qui stipendium pro Missa dedit, suo fructu defraudari. Si verò fiat hæc applicatio Sacrificij ex mera charitate, est satis probabilis opinio, & nullum damnum inde sequi potest proximo, pro quo celebratur.

30 Conuenit adhuc ratione *Officij*, vt ille, qui supplet inchoatum ab alio Sacrificium, conformet se cum primo Sacerdote in applicatione eiusdem Sacrificij; quia accessorium sequitur naturam principalis: & quia (cùm supplementum supponat alteram saltem speciem consecratam esse) probabile est, iam factam esse Deo oblationem pro eo, pro quo primus Sacerdos cœpit Missam facere, *Corduba lib. 1. quest. 3. in quest. principal. opin. 5. post con-*

clus. 4. §. 2. & Vasq. disput. 231. numero 40. & 41.

31 Demum ratione *Stipendij* multis modis peccatur. Qui enim accipit plura stipendia iusta, taxata scilicet vel lege, vel consuetudine, à pluribus, petentibus singulis vnã Missam pro se distinctè, & vnã facit Missam pro ijs omnibus, peccat, ex communiiori sententia, *Fraxinell. sect. 4. conclus. 1. fufius.*

32 Qui ab vno accipit plura stipendia pro pluribus Missis, & vnã tantum celebrat, eodem modo quo supra, peccat, *ex eodem ibidem.*

33 Qui procurat stipendium iusto pinguius pro vna Missa (nisi celebrandum sit in loco distant, vel incommodo) peccat, *ex Bonac. & alijs, quos citat quest. vltim. punc. 8. num. 13. & tenetur inuitè danti restituere, ibidem numero 11. neque sufficit titulus paupertatis, quia facta est ordinatio in Sacerdotem titulo beneficij, seu patrimonij sufficientis ad victum, ibid. num. 14.*

34 Qui stipendium iusto pinguius accipit pro Missa, quam deinde minori stipendio, quàm sit iustum, facit ab alio celebrari, peccat: neque item, si det illi stipendium iustum, retinens sibi quod est ultra iustum, tutus est in conscientia, nisi sit dominus, & non merus dispensator aut curator Missarum celebrandarum, *Fraxinell. sectione 3. pranot. 5. §. 4. num. 1. & Congregat. Pœnitent. Mediol. apud Bonac. loco citato num. 18.*

35 Sed eam limitationem, nisi sit dominus, &c. sustulit sacra Concilij Tridentini Congregatio in Decreto supra citato, in quo absolute prohibetur Sacerdoti, qui Missam accepit celebrandam cum certa eleëmofyna, ne eandem Missam alteri, parte eiusdem eleëmof-

eleëmofynæ sibi retenta, celebrandam committat. & intelligi debet, etiam si detur illi stipēdium iustum; quia pauld infra in eodem Decreto iubentur dici Missæ pro eleëmofyna tenui & pingui æqualiter; *Omne, inquit, damnable lucrum ab Ecclesia remouere uolens. ecce causam Decreti.*

36 Imò eadem sacra Congregatio declarauit, etiam eleëmofynam maiorem solita dari, tribuendam esse integram absolutè Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem ab aliquo retineri posse, *in cit. declar. ad nonum. & in responsione ad septimum*, permittendum non esse ait, vt Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorū administratores, ex eleëmofynis Missarum celebrandarum vllam, vtcumque minimam, portionem retineant, ratione expensarum quas subeunt in celebratione Missarum; nisi, cum Ecclesiæ & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earumdem expensarum erogare licitè possint; & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantum Missæ Sacrificio sunt necessaria subeundæ. & nihilominus eo etiam casu curandum esse, vt ex pecunijs quæ supersunt, expensis vt supra deductis, absolutè tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleëmofynas. Hæc ibi.

37 Qui verò, acceptis duobus stipendijs iustis pro duabus Missis, vnam celebrat, applicando vni Sacrificium vt propitiatorium, alteri vt impetratorium, peccat tamen; quia vterque totum Missæ fructum præterdit, *Suar. sum alijs apud Bonac. quest. vlt. pun. 8. num. 15.* & sacra Congregatio Concilij Tridentini in Decreto citato damnat hanc distinctionem.

38 Qui à pluribus stipendia minorā iusto recipit, vt ex ijs, constituto stipendio iusto, vnam Missam celebret, peccat: tum quia promittens cuique Missam, tenetur dare illi totam; tum quia in Decreto citato sacra Congregationis tot Missæ dici debent, quot sunt eleëmofynæ datæ, etiam incongruæ, & exiguæ, siue ab vno siue à pluribus dentur. quod præcipitur ibi sub obtestatione diuini iudicij, sub peccato mortali, & cum obligatione restitutionis, reuocatis quibuscumque priuilegijs.

39 Rector beneficij, qui potest per alium celebrare Missam, tenetur tribuere Sacerdoti celebranti pro se congruam eleëmofynam, secundum morem ciuitatis, vel Prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud fuerit cautum, *eadem Congreg. in cit. declar. ad octauum.*

40 Vbi nullum statutum est stipendium à testatore, vel alio, pro certo numero Missarum, eo casu statuere debet Ordinarius, non autem heres, aut alius, & iuxta morem ciuitatis, *ibid. in respons. ad secundum & quintum.*

41 Caueat autem vnusquisque ab onere perpetuo Missarum suscipiendo sine licentia Episcopi sui, vel Generalis Vicarij, seu Generalis, aut Prouincialis, si Regularis est, danda in scriptis, & gratis; alioquin secularis ab ingressu Ecclesiæ erit eo ipso interdictus, Regularis autem pœnam priuationis Officij, & perpetuæ inhabilitatis ad officia, vocisquæ actiuæ ac passiuæ, absque alia declaratione, incurret, *eadem Congreg. in citato Decreto.*

42 Ad hæc, vt ibidem dicitur, amoueantur capsulæ ab Ecclesijs cum inscriptione, *Eleemos. pro Missis*, ne fide-

les hac ratione frustrentur; neque exponantur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum pro eorumdem Missis solita apponi, *ut in cit. declarat. ad decimumtertium.* nulla tamen pœna est in hoc casu imposita, *ex responsione ad duodecesimum.* quæ in Decreto videbatur apponi.

43 Neque acceptorum multorum onerum reductio, moderatio, & commutatio ab alio nunc fieri potest, nisi à Sedè Apostolica; & aliter factæ sunt nullæ, *ut in cit. Decreto sacre Congreg. Concil. Trident.* Verumtamen, si in ipsa Beneficij erectione cautum fuerit expressè, *ut liceat Episcopo iniunctum onus reducere ac moderari,* declaravit *eadem sacra Congregatio,* licet adhuc Episcopo id præstare, *in respons. ad primum dubium.* Quare neque in Synodis Diœcesanis, neque in

Capitulis Generalibus fieri possunt amplius reductiones Missarum olim concessæ à Concilio Tridentino.

44 Et ne vlllo unquã tempore hæc in obliuionem seu desuetudinem abeant, Superiores locales cuiusque Monasterij, Conuentus ac domus Regularis curare atque efficere tenentur, sub pœna priuationis officij, vocisque actiue & passiuæ ipso facto incurrenda, *ut in perpetuum sexto quoque mense, id est, Feria secunda post primam Dominicam Aduentus, & Feria sexta post Octauam Corporis Christi prædictæ Ordinationes in publica mēsa perlegantur.* quam pœnam subiectam nonnulli apud eandem sacram Congregationem Concilij Tridentini ab eorum subditis accusati.

Et hic esto finis tertiæ Partis Rubricarum Missalis.

